

- SIKORA A., ZIELIŃSKI P. 2000. Jesienna wędrówka płatkonoga szydłodziobego *Phalaropus lobatus* przy ujściu Wisły w latach 1983-2000. Not.Orn. 41: 273-282.
- TOMIAŁOJC L., STAWARCZYK T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.
- ZIELIŃSKI M. 1995. Obrączkowanie siewkowców (*Charadrii*) przy ujściu Wisły w latach 1987-1994. Not.Orn. 36: 181-190.

Summary

On 10.08.2005 in the Mrzeżyno near Gryfice (NW Poland) an intensive passage of waders (*Charadrii*) was observed. 2009 individuals representing 12 species were recorded within 6 hours. The recorded species were: Oystercatcher (21 ind.), Ringed Plover (98 ind.), Grey Plover (296 ind.), Knot (4 ind.), Curlew Sandpiper (59 ind.), Dunlin (1290 ind.), Bar-tailed Godwit (149 ind.), Whimbrel (9 ind.), Curlew (63 ind.), Spotted Redshank (1 ind.), Redshank (12 ind.) and Greenshank (7 ind.).

Bartłomiej Sklepowicz

WŁOCHATKA *AEGOLIUS FUNEREUS* W LASACH SKWIERZYŃSKICH

Boreal Owl *Aegolius funereus* in Skwierzynskie Forests

W podsumowaniu stanu wiedzy o awifaunie Ziemi Lubuskiej (Jermaczek et al. 1995) nie znajdziemy informacji na temat historycznego i współczesnego występowania włośchatki w tym regionie. Na północ od Ziemi Lubuskiej najbliższymi stwierdzonymi stanowiskami włośchatki są okolice Drezdenka (Bednorz et al. 2000) i Drawieński PN, gdzie w latach 1997-99 stwierdzano corocznie 1-3 samców (Tomiałojc i Stawarczyk 2003). Najbliższymi położonymi stanowiskami regularnego występowania włośchatki na południe od granic regionu są Bory Dolnośląskie, gdzie w latach 90. stwierdzano od kilku do 39 samców (Tomiałojc i Stawarczyk 2003). W latach 1997-2001 regularnie obserwowano 1-2 samców w okolicach Żar (Komisja Faunistyczna 2001, 2002, Czechowski et al. 2004). W 2002 roku jednego samca stwierdzono w okolicach Nowej Soli (Komisja Faunistyczna 2003). W 2004 roku wykryto 10 samców w południowo-zachodniej części woj. lubuskiego (Czechowski et al. 2004), 2-4 samce w okolicach Żar i Żagania oraz schwytano młodocianego osobnika w okolicach Zielonej Góry (Komisja Faunistyczna 2005).

W kompleksie leśnym, zwanym Lasami Skwierzyńskimi, rozciągającym się na zachód od rzeki Obry, 3 km na północ od miejscowości Bledzew, w latach 2001-2005 dwadzieścia razy stwierdziłem obecność włośchatki.

Pierwsze głosy włośchatki usłyszałem 9, 10 i 13.10.2001 roku (Komisja Faunistyczna 2002). Następnej jesieni 4. słyszałem, a 5.10.2002 widziałem jednego osobnika (Komisja Faunistyczna 2003). Pod koniec zimy – 23.02.2003 wykryłem parę ptaków reagującą na głosy włośchatki odtwarzane z magnetofonu. Po czterech tygodniach – 27.03.2003 obserwowałem samca reagującego głosem godowym na wabienie. Kolejne stwierdzenia na tym stanowisku miały miejsce: 26, 29 i 30.09.2003 oraz 16.04.2004, jeden osobnik obserwowany i odzywający się samiec oddalony od wcześniej stwierdzonego ptaka o około 500 m, 20.09.2004 dwa jednocześnie odzywające się ptaki, 13.10.2004 głosy jednego osobnika, 11.05.2005 jeden samiec, 15.09.2005 obserwowany osobnik, 19.09.2005 dwa jednocześnie odzywające się ptaki.

W odległości około 2 km na południowy zachód od pierwszego znanego stanowiska (stanowisko drugie), po raz pierwszy usłyszałem głos włośchatki 13.09.2004 roku. Ponowne stwierdzenia ptaków miały miejsce 3.11.2004 i 13.09.2005.

Środowisko, w którym występowały obserwowane włośchatki to przede wszystkim lasy sosnowe w różnych klasach wieku, w niewielkiej ilości występują tu gęste zagajniki świerkowe. W pobliżu stanowisk znajdują się śródleśne łąki zarastające olszą i sosną. Obecność otwartych przestrzeni i niewielkich, gęstych młodników świerkowych oraz starych drzew z dziuplami opisywane jest jako elementy środowiska sprzyjające występowaniu włośchatki (Dyrcz et al. 1991). Włośchatki obserwowane były na jednym z opisanych stanowisk regularnie od pięciu lat. Jesienne stwierdzenia ptaków oraz wiosenne obserwacje pary ptaków i terytorialnie zachowującego się samca mogą świadczyć o tym, że jest to stanowisko lęgowe. Trudno jest zinterpretować obserwacje z drugiego stanowiska. Na podstawie zebranych danych nie można uznać tego stanowiska za lęgowe, choć z racji odległości dzielącej te dwa miejsca i rozkładu obserwacji w czasie można uznać je za oddzielne stanowiska.

Nie jest wykluczone, że obserwowane osobniki są początkiem populacji, która trwa co najmniej od pięciu lat albo częścią większej populacji, którą odkryto w 2001 roku, a która czeka na zbadanie. Tomiałojć i Stawarczyk (2003) sugerują, że obserwowany w ostatnich latach wzrost liczby odkrytych stanowisk w Polsce może wynikać ze wzrostu liczebności i ekspansji terytorialnej tego gatunku z gór na niziny, a być może także z północy na południe. Opisywane przez Czechowskiego i innych (2004) stanowiska z południowo zachodniej części województwa lubuskiego mogą świadczyć o ekspansji gatunku z Borów Dolnośląskich w kierunku północnym. Stopień pokrycia terenu Ziemi Lubuskiej lasami i związane z tym występowanie korytarzy ekologicznych w kierunku północnym i południowym sprzyja teoretycznie rozprzestrzenianiu się włośchatki zarówno z populacji południowych, jak i północnych.

LITERATURA

- BEDNORZ J., KUPCZYK M., KUŹNIAK S., WINIECKI A. 2000. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- CZECHOWSKI P., BOCHEŃSKI M., JĘDRO G., KAJZER Z., RUBACHA S., SIDELNIK M., WĄSICKI A. 2004. Rzadkie gatunki ptaków obserwowane w województwie lubuskim w latach 1990-2004. Not. Orn. 45: 241-253.
- DYRCZ A., GRABIŃSKI W., STAWARCZYK T., WITKOWSKI J. 1991. Ptaki Śląska. Monografia Faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski Zakł. Ekol. Ptaków, Wrocław.
- JERMACZEK A., CZWAŁGA T., JERMACZEK D., KRZYŚKÓW T., RUDAWSKI W., STANKO R. 1995. Ptaki Ziemi Lubuskiej. Monografia faunistyczna. Wydawnictwo Lubuskiego Klubu Przyr., Świebodzin.
- Komisja Faunistyczna 2001. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2000. Not. Orn. 42: 193-214.
- Komisja Faunistyczna 2002. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2001. Not. Orn. 43: 177-195.
- Komisja Faunistyczna 2003. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2002. Not. Orn. 44: 195-219.
- Komisja Faunistyczna 2005. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2004. Not. Orn. 46: 157-178.
- TOMIAŁOJĆ L., STAWARCZYK T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczeni, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Summary

In the years 2001-2005 the Boreal Owl *Aegolius funereus* was recorded twenty times in the northern part of Lubuska Land. Until now the species was recorded in the south of the region which is close to the area of its habitat in Bory Dolnośląskie. The spring and autumn observations of both couples and territorial males may be indicative of new breeding sites or a possibility of the species' expansion into new areas from its southern and northern populations.